Zeer Geheim

RAAD VOOR EUROPESE ZAKEN

Ex.nr.

Nr. 9823

Notulen van de vergadering gehouden
op woensdag 21 oktober 1981 in de Trêveszaal van
het kabinet minister-president
van 14.30 uur tot 16.00 uur

Aanwezig: minister-president Van Agt en de ministers Van Dijk, Van der Stee, Terlouw en Den Uyl alsmede de staatssecretarissen Van den Broek en Dik.

Voorts zijn aanwezig de heren Bergman (L&V), Engering (Fi), De Grooth (EZ), Nieman (BZ), Posthumus Meyjes (BZ), Rutten (PV-EG), Van Schaik (BZ) en De Zeeuw (L&V).

Secretaris : mr. J.P.M.H. Merckelbach
Adjunct-secretaris: drs. F.V.G. Bevort (wnd)

1 a Notulen van de vergadering van 19 juni 1981
(nr. 9710 en 9710b)

De notulen worden vastgesteld na de wijzigingen opgenomen in bijlage I.

1 b Notulen van de vergadering van 26 juni 1981
(nr. 9725)

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

Geen onderwerpen.

© NA, 2.13.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 3402
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S03266

Minister Van Dijk merkt op dat, als het multivezelakkoord niet verlengd wordt, de basis ontvalt voor de bilaterale textielakkoorden van de EEG met textielexporterende lage-lonen landen, waardoor moet worden teruggevallen op de GATT-regelingen.

De heer De Grooth deelt mede dat bilaterale textielakkoorden tot eind 1982 lopen, terwijl het multivezelakkoord reeds eind 1981 afloopt. De vernieuwing van de bilaterale akkoorden vormt thans het probleem aangezien de Gemeenschap zich op het standpunt stelt dat regeling van de bilaterale akkoorden vooraf dient te gaan aan de regeling van het multivezelakkoord. Terwijl de Duitse Bondsrepubliek, Denemarken en Nederland ter zake deze akkoorden een liberaal standpunt innemen, valt te vrezen dat Frankrijk zal pleiten voor meer restrictieve elementen in de bilaterale akkoorden. Voor Nederland is derhalve het Duitse standpunt van belang. Spreker meent dat, indien in de Algemene Raad geen overeenstemming terzake wordt bereikt, zulks op zich geen breekpunt hoeft te betekenen. De Gemeenschap zal dan echter het tot nu toe ingenomen standpunt inzake regeling van de bilaterale akkoorden vooraf niet meer kunnen handhaven.

De minister-president concludeert dat de conclusies van de Coördinatiecommissie met betrekking tot de Algemene Raad worden goedgekeurd uitgezonderd de conclusies inzake de mandaatsproblematiek, waarover de raad nog afzonderlijk zal spreken.

3 b Voorbereiding van de Algemene Raad van 26 en 27 oktober 1981; mandaatsproblematiek (Conclusies van de Coördinatiecommissie van 21 oktober 1981)

De minister-president stelt de nog openstaande conclusies van de Coördinatiecommissie inzake de mandaatsproblematiek aan de orde.

Staatssecretaris Van den Broek licht toe dat blijkens een op 20 oktober 1981 ontvangen Brits memorandum het Britse voorzitterschap een driedelige vraagstelling aan de Algemene Raad voorlegt waarover de lidstaten zich moeten uitspreken. Spreker wijst erop dat het steeds de bedoeling is geweest dat in de aanstaande Europese Raad conclusies worden getrokken die door de Algemene Raad worden voorbereid. Hij gaat vervolgens nader in op de drie zgn. volets van de mandaatsproblematiek, te weten de ontwikkeling van Gemeenschapsbeleid anders dan landbouwbeleid, het gemeenschappelijk landbouwbeleid en de EG-begrotingsproblematiek. Het Nederlandse sandpunt met betrekking tot deze problematiek is neergelegd in de REZ-nota van 6 maart 1981 en vooral in de Ministerraadsnota van 1 september 1981. Uitgangspunt is dat het totaal

van deze drie volets in hun onderlinge samenhang dienen te worden besproken teneinde te voorkomen dat de discussie wordt teruggeleid tot de puur budgettaire problematiek. Ingaande op de drie volets afzonderlijk vestigt spreker de aandacht op de in de conclusies van de Coördinatiecommissie genoemde prioriteiten ten aanzien van het eerste volet: Regionaal en Sociaal fonds; Voltooiing van de interne markt; Transport-infrastructuur en Coördinatie van het economisch beleid.

Inzake het volet gemeenschappelijk landbouw-beleid verwijst spreker naar de uitgangspunten in de nota's van 6 maart en 1 september jl., waarbij Nederland aanvaardt dat wordt gestreefd naar verlaging van de landbouwuitgaven binnen het totaal van de EG-begroting.

De begrotingsproblematiek inclusief de compensatieproblematiek ten behoeve van het VK moet naar Nederlands oordeel worden bekeken in samenhang met de beide andere volets, waarbij een zekere financiële compensatie voor het VK niet wordt uitgesloten. De door de Commissie voorgestelde methodieken daartoe worden door Nederland afgewezen. Als in 1982 niet te ontkomen valt aan een compensatieregeling ten behoeve van het VK dan dient dit, net als in 1980 en 1981 ad hoc te geschieden terwijl de regeling een degressief en tijdelijk karakter dient te hebben. Spreker wijst tenslotte op zware Duitse politieke druk ter begrenzing van het Duitse bijdrage-niveau. In interdepartementaal beraad wordt nagegaan hoe men kan komen tot een betere beheersing van de Gemeenschapsbegroting, mede om zo de Duitse financiële onvrede wat weg te nemen. De Coördinatiecommissie heeft deze morgen geconcludeerd dat het tijdstip om de BRD ook financieel tegemoet te komen nog niet is aangebroken.

Minister Van der Stee kan de teneur van de conclusies van de Coördinatiecommissie wel onderschrijven. Ten aanzien van de prioriteit coördinatie van economisch beleid merkt hij op dat een van de redenen voor het gebrekkig functioneren van de Gemeenschap niet zozeer is gelegen in de uiteenlopende vormen van economisch beleid als wel in de uiteenlopende richtingen daarvan. Voorts merkt hij op, dat ten aanzien van de periode waarbinnen beheersing van de stijging van de garantie-uitgaven moet leiden tot een reductie van deze uitgaven tot een 60%-beslag op de totale begroting, in de REZ is besloten dat zulks zou moeten worden bereikt in 1983, niet "in enkele jaren", zoals de Coördinatiecommissie stelt. Sprekend over de Duitse verlangens met betrekking tot plafonnering van het Duitse bijdrageniveau merkt spreker op niet bereid te zijn tot financiële compensatie aan het rijkste land van de Gemeenschap. Eventuele Duitse irritaties moeten worden weggewerkt via voort-gang in andere dossiers, zoals de staal, de vis, enz.

Minister Van der Stoel zou zich eveneens tegen de Duitse verlangens willen verzetten. De BRD speelt

de zaak echter zo hard dat wellicht geen overeenstemming wordt bereikt indien niet iets wordt gedaan om de BRD tegemoet te komen. Spreker is van oordeel dat Nederland zeker nu niet van enige concessiebereidheid blijk moet geven, maar slechts een afwachtende houding moet innemen. Dit kan door simpelweg het voorstel van de Commissie te volgen, waarin geen financiële concessie aan de BRD is voorzien.

Minister Terlouw sluit zich aan bij de benadering van minister Van der Stoel. Voorts zou hij liever meer accent willen geven aan formules die leiden tot een betere beheersing van de Gemeenschapsbegroting dan aan concessies in andere dossiers, zoals staal, om de BRD tegemoet te komen.

Minister Den Uyl is het met minister Van der Stee eens dat een financiële tegemoetkoming aan de BRD moet worden vermeden. De beste methode daartoe is niet een botte weigering, maar het afleiden van de aandacht naar andere terreinen. De BRD heeft de budget-problematiek steeds gekoppeld aan het gemeenschappelijke landbouwbeleid en daarop zou ook onze aandacht zich vooral moeten richten. Het is spreker in dit verband niet duidelijk wat met een "meer marktgerichte benadering" wordt bedoeld. Er zijn ook andere methoden tot bijstelling van het GLB. Spreker vraagt of er zich ten aanzien van het GLB enige consensus aftekent. Hij meent dat de sleutel tot reducties in het GLB is gelegen. Spreker heeft al de aandacht gevestigd op het Franse memorandum en de "espace sociale" en vraagt tegen die achtergrond naar de betekenis van de zin: "Het kwam de Coördinatiecommissie voorshands niet opportuun voor om onder dit hoofdstuk en in dit stadium het werkgelegenheidsbeleid centraal te stellen". De motieven daarvoor zijn niet duidelijk, en de stelling spreekt hem allerminst aan. Hij spreekt voorts zijn verbazing uit over de zinsneden inzake het Franse memorandum. Dit memorandum is nog maar net gepubliceerd en nog niet besproken. Nederland dient zich alleen daarom te onthouden van een negatieve stellingname zoals de Coördinatiecommissie voorstelt. Hij wil met name laten nagaan in hoeverre via het Europese Sociale Fonds enige doorbraak mogelijk is.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat interdepartementaal overleg plaatsvindt over het Franse memorandum. Het resultaat daarvan zal aan de REZ of de Ministerraad worden voorgelegd. Overigens zal de mandaatsdiscussie zeker niet tot beslissingen in de Europese Raad van eind november kunnen leiden als men het zoveel omvattende Franse memorandum daarin wil betrekken. De voorzichtige conclusie over het werkgelegenheidsbeleid heeft ook te maken met de demissionaire status van het Kabinet. Daarbij spreekt het vanzelf dat een pleidooi voor een betere coördinatie van het

economisch beleid het werkgelegenheidsbeleid insluit.

Minister Van Dijk neemt aan dat, indien de Franse delegatie de Noord/Zuid-problematiek ten principale in de Algemene Raad aan de orde stelt in de geest van het Franse memorandum, Nederland daarmee kan instemmen. Spreker vraagt voorts of er aanwijzingen zijn dat de Algemene Raad bij de bespreking van de landbouwproblematiek enige kosten daarvan zou willen afwentelen op de buitenwereld en vindt dat Nederland in dat geval een duidelijk afwijzend standpunt moet innemen. Spreker mist voorts in de door Nederland te stellen prioriteiten de noodzaak van een gemeenschappelijk industrieel herstructureringsbeleid en in samenhang daarmee een gemeenschappelijk ontwikkelingsbeleid.

De heer De Zeeuw merkt op dat het Nederlandse standpunt inzake de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid dicht bij het Duitse standpunt ligt. Nederland moet proberen hier op één lijn te blijven met de BRD. In dat geval kan Nederland zich ook gemakkerlijker verzetten tegen de Duitse eis inzake begrenzing van het Duitse bijdrageniveau. Inzake het Franse memorandum adviseert hij het Nederlandse standpunt zoveel mogelijk in de pas te laten lopen met de Duitse en de Britse benadering. Er is geen reden om het sterk protectionistische Franse memorandum voorzichtig of sympathiek tegemoet te treden.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat ten aanzien van de problematiek van de begrenzing van het Duitse bijdrageniveau Nederland niet bereid is tot directe financiële compensatie aan de BRD. Zich afvragend of Nederland er het zwijgen toe moet doen wanneer dit vraagstuk in de Raad aan de orde komt dan wel zich uitdrukkelijk zou moeten uitspreken, merkt spreker op dat de BRD steeds nadrukkelijker vasthoudt aan een financieel plafond. De interdepartementale groep die vanuit Nederland de discussies in de mandaatsgroep begeleidt, stelt zich op het standpunt dat deze financiële problematiek via andere kanalen moet worden benaderd. Inzake het prioritair stellen van de Noord/Zuid-problematiek wijst spreker op de noodzaak van selectie om te voorkomen dat de besprekingen over het eerste volet te zeer verzanden. Hij vraagt zich af of de Noord/Zuid-problematiek niet een afgeleide is op grond waarvan aparte vermelding achterwege kan blijven. Hij acht voorts de industriële herstructurering terecht een belangrijk vraagstuk maar onderstreept nogmaals de noodzaak van selectie van prioriteiten. Het Franse memorandum bevat inderdaad veel protectionistische elementen waaronder communautaire preferenties ten aanzien waarvan Nederland het Franse standpunt zeker niet kan onderschrijven. Het ligt overigens niet in de bedoeling nu al de staf te breken over het Franse memorandum; dit dient eerst na nader interdepartementaal overleg door de REZ of de Ministerraad te worden geevalueerd.

De heer Rutten waarschuwt ervoor ten aanzien van het staal-dossier en het gemeenschappelijk landbouwbeleid zonder meer het Duitse standpunt te volgen. De BRD is tegen communautaire financiering van de sociale consequenties van herstructureringsmaatregelen in de staalsector, terwijl Nederland wel hiertoe bereid is. De BRD wil een dwingend plafond stellen voor de gemeenschappelijke landbouwuitgaven, Nederland niet.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat het geenszins de bedoeling is de BRD blindelings te volgen. Wel dient de staalproblematiek in de mandaatsdiscussie te worden betrokken. Plafonnering van de landbouwuitgaven is volgens de nota van 1 september ook een Nederlandse doelstelling zij het niet dwingend, maar gerelateerd aan de groei van de Eigen Middelen.

Minister Terlouw merkt ten aanzien van de staalproblematiek op dat alleen Nederland en de BRD de eigen staalindustrie niet of nauwelijks steunen. Om die reden is het van belang met het oog op het verder te voeren beleid de sfeer tussen de BRD en Nederland niet te bederven.

Minister Van Dijk had niet zozeer de bedoeling de industriële herstructurering en in samenhang daarmee de Noord/Zuid-problematiek als afzonderlijke aandachtspunten aan de prioriteitenlijst toe te voegen als wel deze elementen in beschouwing te nemen bij de verdere uitwerking van het prioritaire punt Coördinatie van het economisch beleid. Nederland pleit al jaren voor een mondiale dimensie in het EG-beleid en ~~is een uitdrukkelijk tegenstander van~~ zuiver nationaal steunbeleid. Het Franse memorandum getuigt van een grote conceptuele gespletenheid. Enerzijds is het sterk protectionistisch, anderzijds geeft de Franse regering te kennen de Noord/Zuid-dialoog veel meer inhoud te willen geven. Nederland moet afstand nemen van die gedeelten van het memorandum die in strijd zijn met de Nederlandse benadering, maar constructieve elementen binnen de gezichtskring houden.

wijst daarbij op de samenhang tussen de internationale arbeidsverdeling en de industriële herstructurering in eigen wereld en op de beperkingen van een

F voor de eigen industrie

De heer Rutten merkt op dat de Noord/Zuid-problematiek in de mandaatsgroep alleen wordt besproken in het kader van de verhoging van de communautaire preferenties. De Commissie besteedt in haar verslag ingevolge het mandaat van 30 mei 1980 wel aandacht aan de industriële herstructurering maar meer in de zin van speerpuntenbeleid.

Staatssecretaris Van den Broek stelt voor in overleg met het Ministerie van Economische Zaken nader te bezien op welke wijze in de Nederlandse interventie meer aandacht kan worden geschonken aan de industriële herstructurering.

De minister-president stelt voor de conclusies van de Coördinatiecommissie te aanvaarden en bij de conclusies van 21 oktober inzake de mandaatsproblematiek de volgende aantekeningen te plaatsen:

1° De delegatie zal nader bezien hoe in het kader van de vier door Nederland als prioritair aan te merken onderwerpen ook aandacht kan worden besteed aan de Noord/Zuid-problematiek en de noodzaak om te komen tot een gemeenschappelijk industrieel herstructureringsbeleid.

2° De raad onderschrijft de stelling dat het voorshands niet opportuun voorkomt in dit stadium het werkgelegenheidsbeleid centraal te stellen. Overigens zal een in interdepartementaal overleg op te stellen analyse van het Franse memorandum ter beoordeling aan de ministerraad worden voorgelegd.

3° Op blz. 3 worden de woorden "in enkele jaren" vervangen door: 1983.

4° De delegatie zal zich tegen een begrenzing van het Duitse bijdrageniveau verzetten. Met betrekking tot de Duitse verlangens inzake een financiële tegemoetkoming zal de delegatie, gehoord de discussie in de REZ, naar bevind van zaken handelen.

De raad stemt hiermee in.

4 Voorbereiding van de Visserijraad van 26 oktober 1981
(Conclusies van de Coördinatiecommissie van 20 oktober 1981)

De heer De Zeeuw merkt op dat de Visserijraad een inventariserende bespreking zal wijden aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijk visserijbeleid. Spreker meent dat bespreking van dit onderwerp in de aanstaande Europese Raad moet worden voorkomen. Hij merkt voorts op dat de Franse houding in deze problematischer is dan het Britse standpunt.

De minister-president concludeert dat de conclusies van de Coördinatiecommissie inzake de Visserijraad worden goedgekeurd.

5 Voorbereiding van de Energieraad van 27 oktober 1981
(Conclusies van de Coördinatiecommissie van 20 oktober 1981)

Minister Van der Stee is van oordeel dat het interdepartementale overleg over energiezaken moet worden geïntensiveerd.